

OCHRANA BIODIVERZITY

Národní program ČSOP

Závěrečná zpráva o projektu

Název projektu: **Záchranné mapování ovocných stromů Karlovarska**číslo projektu: **111005**

* Odrůda jabloně Bojkovo - genofondová plocha registrovaný významný krajinný prvek Alej u Boru

Organizace, která projekt realizovala:organizace : **EC Meluzína RCAB**číslo registrace MV ČR : **VSC/1-16504/92R**adresa sídla: **Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01**statutární zástupce: **Ing. Martin Lípa**funkce: **vedoucí regionálního centra**telefon , e-mail, www: **777086620, ec.meluzina@volny.cz, www.meluzina.info/****Údaje o projektu**

obsah projektu:

Mapování výskytu určitého druhu, skupiny druhů či biotopu

stručný popis projektu:

- 1. Rekonstruovat pravděpodobné složení odrůd v oblasti před 2.sv. válkou.**
- 2. Pokusit se najít odrůdy regionálního původu.**
- 3. Zachovat dříve vymapované stromy.**

Stručný popis realizace projektu:

**Projekt byl podpořen Českým svazem ochránců přírody v rámci národního programu "Ochrana biodiversity".*

**Projekt byl spolufinancován z prostředků příspěvku Karlovarského kraje. Děkuje.*

V letošním roce jsme díky velmi vysoké úrodě jabloní mohli přistoupit k určování stromů, které jsme dosud ponechávali stranou. To se týká především nových výsadeb starých odrůd které byly provedeny v období 1999 - 2002. Tyto stromy v roce 2010 poprvé výrazněji zaplodili. Využili jsme toho k jejich spolehlivému přeurčení. Takovou zpětnou kontrolu považujeme za zvláště důležitou u stromů, které hodláme v budoucnu používat k odběru roubového materiálu a dalšímu množení starých odrůd.

Dosti překvapivě letošní rok byl příznivý pro plodnost hrušní. Vzhledem k nadúrodě v roce 2009 jsme očekávali velký propad v plodnosti. Prakticky všechny odrůdy byly obaleny množstvím plodů. Pravdou je že ve srovnání s rokem 2009 bylo ovoce drobnější a více napadené strupovitostí. Plody byly také hůře vyzrálé což se odrazilo na horší chuti a skladovatelnosti odrůd. Dokonce vyloženě zimní odrůdy jako je například Koporečka, uzrály na skládce již v polovině listopadu.

Mimo přeúčtování stromků s dřívějších výsadeb jsme se zaměřili na plochy zařazené do Pozemkového spolku Meluzína (dále jen PSM).

Vzorky hrušní tvořily vysoký podíl v celkovém mapování nejenom u Ekologického centra Meluzína RCAB (dále jen ECM) ale i u dalších organizací, se kterými spolupracujeme. Jedná se především o správu CHKO České středohoří, kde se mapování ovocných odrůd věnují velmi systematicky již deset let.

Přes velmi hezké a dobře vyvinuté vzorky plodů se celou řadu vzorků nepodařilo přesně určit. U některých vzorků se zcela jistě jedná o množené odrůdy (na stanovišti se vyskytuje více stromů s identickými plody, na stromech je patrné roubování, podobné stromy i plody nacházíme i v dalších částech mapované oblasti atd.).

Tým zkušených pomologů vyhodnotil některé z nich jako chuťově velmi zajímavé a ECM se pokusí provést jejich záchranné přenosy do genofondových ploch. Později se budeme snažit zajistit jejich opětné množení.

Nově se podařilo určit plody z velmi důležité aleje starých hrušní u obce Stráň. Většina stromů jsou Muškatešky šedé a v jednu případě byla zjištěna velmi raná odrůda Šídlenka.

V rámci mapování byly stromy označeny, odebrány pomologické vzorky a tyto byly určeny zkušenými pomology. Stromy i pomologické vzorky byly dokumentovány fotograficky.

Pomologické vzorky byly určovány týmem pomologů v rámci podzimního pracovního setkání na SZeŠ Libverda v Děčíně. V ojedinělých případech sporných nálezů byly pomologové přizváni k testaci přímo na stanovišti.

Odborné zázemí projektu tvořili:

Ing. Zdena Koberová - pracovnice CHKO Železné hory

Ing. Miroslav Láska - profesionální pomolog Sempra Litoměřice

Jiří Bouma - profesionální pomolog Sempra Litoměřice

Josef Svoboda - profesionální pomolog ovocných školek Jirkov

Doc. Ing. Václav Jabůrek CSc - dlouholetý pedagog - pomolog VŠZ Praha (dnes ČZU Praha)

Určené vzorky odrůd byly následně vystaveny na zemědělsko zahradnické výstavě Libverda 2010. Ve výstavních prostorách byla zároveň instalována putovní česko-saská výstava o ochraně ovocných vysokokmenů v Severozápadních Čechách. Zemědělsko zahradnická výstava Libverda má již 15-ti letou tradici a každoročně ji zhlédne kolem 5000 návštěvníků.

Část určených vzorků byla převezena do Litoměřic, kde byla vystavena v budově správy CHKO České středohoří. Jednalo se především o typické ukázky odrůd, které v České středohoří jsou dosud běžné a které by měly být opět vysazovány.

Účast na Česko-Saském semináři

V červenci 2010 jsme přijali nabídku na spoluúčast na česko - saském semináři s názvem: Budoucnost smíšených ovocných luk v česko saském pohraničí.

Dne 16.9. 2010 za ECM přednesl Martin Lípa referát: **Přehled činnosti v rámci programu oživení místních odrůd ovoce v letech 1997 - 2010.**

Referát byl doplněn prezentací, která je k dispozici na www.meluzina.info/ v sekci Ovostranka záložka Poradenství OVO. Jsou zde též ke stažení i prezentace ostatních přednášejících.

Účastníci semináře v odpoledních hodinách navštívili i testaci ovocných vzorků.

Tato akce byla nad rámec původního projektu. Vzhledem k tomu, že z ní nevyplývaly žádné požadavky na financování, využili jsme ji velmi rádi k užitečné výměně zkušeností se Saskými kolegy.

Při mapování jsme dále navazovali kontakt s místními lidmi. Díky informacím obyvatel je možné vyhledávat staré stromy, dnes často ukryté v náletových dřevinách nebo na odlehlých místech. Podařilo se nám získat nejenom nové zdroje historických i současných informací ale i nové členy našeho pozemkového spolku.

Zde si zvláště ceníme zvláště spolupráce s panem Ivo Černohorským. Na jeho pozemku se podařilo vysadit koncem října 2010 celkem 30 stromů starých odrůd třešňí hrušňí a jabloní. Tuto výsadbu provedl pan Černohorský ve vlastní režii. ECM mu poskytlo metodickou a technickou pomoc při obstarání kvalitního sadbového materiálu a stanovení správné technologie výsady a oplocení.

Na www.meluzina.info/ v sekci Ovostranka bude také k dispozici závěrečná zpráva projektu včetně fotodokumentace a přehledu mapovaných odrůd.

Předpokládané výstupy projektu a jejich naplnění v rámci projektu

1. Minimálně 25 určených vzorků ovoce
** splněno v plném rozsahu - viz dále uvedený seznam*
2. Označení stromů a jejich dokumentace.
** splněno v plném rozsahu*
3. Drobné konzervační zásahy na mapovaných stromech.
** splněno v plném rozsahu*
4. Obnova značení na dřívě mapovaných stromech
** splněno v plném rozsahu*
5. Fotodokumentace
** splněno v plném rozsahu*

Splnění podmínek publicity

Na webových stránkách organizace - realizátora projektu: <http://www.meluzina.info/> byl umístěn odkaz na <http://www.csop.cz/> do sekce Poradenství. Dále je odkaz na <http://www.csop.cz/> umístěn v sekci EC Meluzína RCAB v záložce Spolupracující organizace a příznivci. V této záložce je též umístěno poděkování za podporu našich projektů.

Popis fotodokumentace

Projekt č.: **111005 - Záchranné mapování ovocných stromů Karlovarska**

objekt: Pan Lubomír Cihlář při jarním roubování v genofondové ploše

autor: Martin Lípa, duben 2010

Projekt č.: **111005 - Záchranné mapování ovocných stromů Karlovarska**

objekt: Genofondová plocha Děčín Libverda - stav v roce 2010

autor: Martin Lípa, září 2010

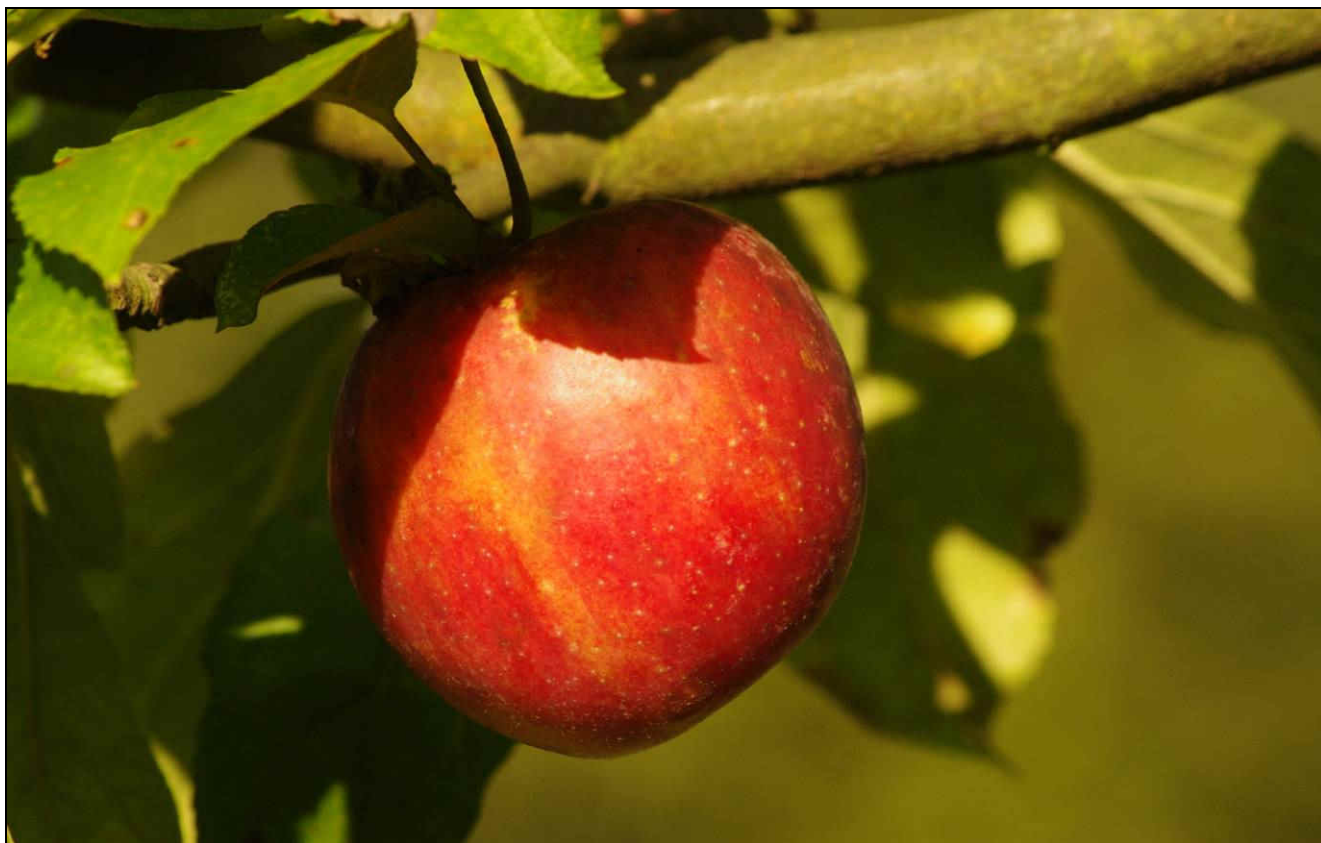

Projekt č.: **111005 - Záchranné mapování ovocných stromů Karlovarska**
objekt: Ing. Libor Kunte PhD. - ředitel zahradnické školy na Libverdě zahajuje seminář: Budoucnost smíšených ovocných luk v česko saském pohraničí
autor: Martin Lípa, září 2010

Projekt č.: **111005 - Záchranné mapování ovocných stromů Karlovarska**
objekt: Pan Kunze ze Saska diskutuje na semináři: Budoucnost smíšených ovocných luk v česko saském pohraničí
autor: Martin Lípa, září 2010

Projekt č.: 111005 - Záchrané mapování ovocných stromů Karlovarska
objekt: Grávštýnské červené autor: Martin Lípa, září 2010

Projekt č.: 111005 - Záchrané mapování ovocných stromů Karlovarska
objekt: Kalvil červený autor: Martin Lípa, září 2010

Seznam určených odrůd v roce 2010

Druh	Pomologický název	Určil	Lokalita	Pěstitel	Stáří / 2010	Číslo stromu	Organizace	Vyplnil
hrušeň	Krvavka	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	25	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Malinové Holovouské	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	26	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Strýmka	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	27	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Avranšská	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	28	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Pitmastonská	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	29	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Boikovo obrovské	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	30	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Croncelské	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	31	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	pláně	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	32	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Čistecké lahůdkové	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	33	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Stawaldova parména	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	34	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Křivice	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	35	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Jeptiška	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	36	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Wealthy	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	37	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Pastelka	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	38	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Sudetská reneta	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	39	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Smiřické vzácné	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	40	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Malá suška	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	41	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Kardinál žiháný	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	42	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Královský řehťáč	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	43	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Muškatelka šedá	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	44	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Stružinské	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	45	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Madamka	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	46	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Lucasova	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	14	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
hrušeň	Lucasova	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	15	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa
jabloň	Boskopské	Bouma, Láška, Koberová	Dalovice		15/2010	20	EC Meluzína RCAB	Ing. Martin Lípa